

Analysis of the Cognitive Warfare by Iran International in the events after the Death of Mahsa Amini (September-December 2022)

Omid Noheh Esfahani¹

Received: 20 January 2025

Mahnaz Goodarzi²

Reception: 14 April 2025

Mohammad Reza Yazdani zazrani

Abstract

In the present era of cognitive warfare, the main tool for achieving the expansionist goals of imperialist powers without military confrontation is cognitive warfare. Cognitive warfare is a combined approach that utilizes the non-kinetic capabilities of the virtual space to achieve victory in war without physical confrontation. After the death of Mahsa Amini in 1401 (2022), the enemy used media tools to engage in cognitive warfare against the Islamic Republic of Iran.

Therefore, the present study aims to identify the cognitive warfare and media agenda-setting of the Iran International news agency using the critical discourse analysis method of 'Teun van Dijk', and the statistical population of news published by Iran International from Shahrivar 1401 (August/September 2022) to Dey 1401 (December 2022/January 2023). The research results indicate that the news texts of Iran International, in terms of lexical style, prominent individuals and institutions mentioned in the text, citations, presuppositions, and associations and suggestions, are attempting to shape discourses through the launch of cognitive warfare using media tools. The discourse analysis of Iran International's news texts revealed that the main discourse of the Iran International website is not "freedom," "pressure," "harassment," and "mandatory hijab," but rather an attempt to undermine freedom in Iran.

Keywords:

Iran International, Discourse Analysis, Cognitive Warfare, Media, Mahsa Amini

¹PhD Student Department of International Relations, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

²Associate Professor Department of International Relations, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran (Corresponding Author)

³Assistant Professor Department of Political Science, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

<http://doi.org/10.30510/pscci.2025.500947.1227>

تجزیه و تحلیل جنگ شناختی ایران اینترنت‌نشال در حوادث بعد از فوت

مهسا امینی (شهریور-دی ۱۴۰۱)

امید نوحه اصفهانی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۰۱

مهناز گودرزی (نویسنده مسئول)

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۲۵

محمدرضا یزدانی زازرانی

چکیده

در عصر حاضر جنگ شناختی، ابزار اصلی دستیابی به اهداف توسعه‌طلبانه‌ی قدرت‌های استکباری بدون درگیری نظامی است. جنگ شناختی، رهیافتی ترکیبی از ظرفیت‌های نبرد غیر جنبشی متعلق به فضای مجازی برای پیروزی در جنگ بدون رودرویی فیزیکی است. دشمن در سال ۱۴۰۱ شمسی، بعد از فوت مهسا امینی با استفاده از ابزار رسانه از جنگ شناختی علیه جمهوری اسلامی ایران استفاده کرد. بنابراین پژوهش حاضر می‌کوشد با روش تحلیل گفتمان انتقادی «وندایک» و با استفاده از جامعه‌ی آماری اخبار منتشر شده از خبرگزاری ایران اینترنت‌نشال در بازه زمانی شهریور ۱۴۰۱ تا دی‌ماه ۱۴۰۱، جنگ شناختی و جریان‌سازی رسانه‌ای خبرگزاری ایران اینترنت‌نشال را شناسایی کند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد متون خبری ایران اینترنت‌نشال از لحاظ سبک واژگانی، افراد و نهادهای مطرح‌شده در متن، غیرسازی، استنادها، پیش‌فرض‌ها و تداعی و تلقین‌ها، درصدد است تا با راه‌اندازی جنگ شناختی از طریق ابزار رسانه، گفتمان‌های مخالف را شکل دهد. واکاوی گفتمانی از متون اخبار رسانه‌ی ایران اینترنت‌نشال نشان داد که گفتمان اصلی وبسایت ایران اینترنت‌نشال، نبود «آزادی»، «فشار»، «آزار و اذیت» و «حجاب اجباری» سعی در تضعیف آزادی در ایران داشته است.

کلیدواژه‌ها: ایران اینترنت‌نشال، تحلیل گفتمان، جنگ شناختی، رسانه، مهسا امینی

^۱ دانشجوی دکتری گروه روابط بین الملل، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران Omid.noheesfahani@iau.ac.ir

^۲ دانشیار گروه روابط بین الملل، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران ma_goodarzi@iau.ac.ir

^۳ استادیار گروه علوم سیاسی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

تغییر و تحول ماهیت جنگ، به‌ویژه در دوران پس از جنگ سرد، و پیچیده‌تر شدن میدان نبرد، ضرورت بازنگری در اقدامات پدافندی و تأمین توانمندی‌های موردنیاز برای تأمین امنیت ملی را به وجود آورده است. غفلت از این امر آسیب‌های جبران‌ناپذیری در پی خواهد داشت که از تلفات و آسیب‌های ناشی از جنگ سخت نیز بیشتر خواهد بود. جمهوری اسلامی ایران از ابتدای تأسیس با انواع تهدیدهای سخت، نیمه‌سخت و نرم مواجه بوده و در مقابله با آنها تجاربی به دست آورده است. با توجه به پیشرفت‌های فن‌آورانه و ساختاری در صنایع نظامی و راهبرد قدرت نظامی بازدارنده جمهوری اسلامی، دشمنان نظام علی‌رغم داشتن گزینه نظامی، به‌دنبال رویکردهای پیچیده‌تری هستند که موجب فروپاشی از درون خواهد شد. جنگ شناختی (Cognitive War) یکی از رویکردهای مورد استفاده علیه جمهوری اسلامی است که با استفاده از ابزارهایی نظیر جنگ رسانه‌ای، جنگ روانی، تبلیغات وسیع و پروپاگاندا بارها مورد استفاده قرار گرفته است. در جنگ شناختی، میدان جنگ، ذهن انسان و تسلیحات آن فناوری‌های رسانه‌ای، اطلاعاتی، داده‌ای و شناختی است. در واقع از کارویژه‌های جنگ شناختی با استفاده از ابزار رسانه در ایران، دستکاری ذهنی مخاطب است تا زمینه‌های لازم برای تضعیف امنیت ملی ایران و زمینه‌های فروپاشی از درون را فراهم کنند. بدون شک غرب و رسانه‌های تحت حمایت آن‌ها در برهه‌های مختلف تاریخی و بدنبال بروز اعتراضات در عرصه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، اقتصادی در ایران در پی موج‌سواری و بهره‌برداری حداکثری از شرایط به‌منظور تأمین منافع خود هستند و این موضوع پنهان و جدیدی نیست.

شبکه خبری ایران‌اینترنشنال (که در سال ۱۳۹۶ در آستانه انتخابات ریاست جمهوری ایران، پخش برنامه‌های خود را به‌صورت زنده آغاز کرد) با استفاده از جنگ شناختی و ابزار رسانه، به دنبال تسلط بر افکار عمومی است. یکی از کانون‌های توجه این رسانه حوادث بعد از فوت مهسا امینی در پاییز و زمستان سال ۱۴۰۱ بود. حضور پررنگ و فعالیت رسانه‌ای ایران‌اینترنشنال در پوشش خبری وقایع مربوط به این برهه‌ی تاریخی که واکنش مقامات امنیتی و

اطلاعاتی ایران را نیز به همراه داشت علت انتخاب این رسانه توسط پژوهشگر است.

بنابراین؛ با توجه به تاکیدات مقام معظم رهبری در انجام پژوهش‌های بیشتر در حوزه‌ی جنگ شناختی و با توجه به مفهوم و ماهیت این جنگ و تعاریف ارائه شده برای آن و به‌کارگیری ابزار رسانه به‌عنوان یک عامل موثر با تاثیر بسیار بر ذهن مخاطب و دستکاری ذهنی جامعه‌ی هدف و اثرگذاری بر امنیت ملی و بین‌المللی جمهوری اسلامی، دغدغه‌ی اصلی پژوهشگران این است که از طریق گفتمان کاوی و اندایک به مؤلفه‌هایی که رسانه‌ی مورد پژوهش در تولید محتوای خبری خود در ارتباط با حوادث بعد از فوت مهسا امینی در بازه‌ی زمانی شهریور تا دی ۱۴۰۱ بکار برده است، دست یابند. پژوهشگر در این مطالعه قصد دارد تا مؤلفه‌های جنگ شناختی به کار برده شده در متون اخبار ایران اینترنشنال را با استفاده از روش تحلیل گفتمان انتقادی ون دایک تجزیه و تحلیل کند. این پژوهش از نوع اکتشافی است و فاقد فرضیه است.

۱- ادبیات پژوهش

در رابطه با موضوع جنگ شناختی در منابع داخلی و خارجی پژوهش‌های مختلفی صورت گرفته است، ولی پژوهشی مشابه با عنوان این پژوهش یافت نشد. با این وجود برخی منابع که در ارتباط با جنگ شناختی و ادراکی هستند در ادامه به آن‌ها اشاره خواهد شد.

آلوارو^۱ (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان «جنگ شناختی»، جنگ شناختی را به‌عنوان پیشرفته‌ترین شکل جنگ تا به امروز برای دستکاری رفتار در مقیاس انبوه برای به‌دست‌آوردن مزیت استراتژیک می‌داند. نتیجه می‌گیرد که به‌جای میدان‌های نبرد پر از جنازه جنگ فیزیکی، میدان عملیات جنگ شناختی ذهن انسان است و در آن عملیات در میدان‌های ادراک، احساس و حافظه تحقق می‌یابد. تفاوت پژوهش حاضر با پژوهش آلوارو بر استفاده از روش تحلیل گفتمان انتقادی و همچنین تمرکز بر رسانه‌ی ایران اینترنشنال بعنوان ابزارهای جنگ شناختی دشمن علیه ج.ا.ا است.

گزار^۲ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان «تحلیل گفتمان انتقادی تحقیر زنان در ضرب‌المثل‌های منتخب آمریکایی و انگلیسی»، پژوهشگر برای

¹ Alvaro

² Gzar

دستیابی به بهترین درک از نتایج تحقیق از روش تحقیق کمی استفاده کرده است و با توجه به داده‌ها، چهار ضرب‌المثل نشان‌دهنده فرهنگ آمریکایی و چهار ضرب‌المثل نشان‌دهنده فرهنگ بریتانیایی را انتخاب نموده است. نتایج کلی این مطالعه نشان داده است که زنان در هر دو فرهنگ تحت درمان زناشویی قرار می‌گیرند. تفاوت پژوهش گزار با پژوهش حاضر در این است که پژوهش حاضر علاوه بر استفاده از روش تحلیل گفتمان انتقادی و تمرکز بر ابزار رسانه، جنگ شناختی را نیز بعنوان مبانی نظری قرار داده است. همچنین حوادث بعد از فوت مهسا امینی بعنوان بروزترین چالش سیاسی ج.ا.ا را مورد بررسی قرار داده است که می‌توان بعنوان برتری پژوهش حاضر با پژوهش گزار در نظر گرفت.

باگمن و سینگر³ (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان «چین برای جنگ شناختی آماده می‌شود»⁴ تاکید می‌کنند که ارتش آزادی‌بخش چین همانند ارتش ایالات متحده در حال کار بروی حس‌گرهای قلیل پوشیدن و روش‌های دیگر برای حفظ و افزایش روحیه‌ی رزمی نیروهاست. در این پژوهش، تاکید می‌شود که چین به‌طور فزاینده بر روی این تکنولوژی و سامانه‌ی حمایت روانی به‌منظور داشتن دست برتر در حوزه‌ای حیاتی که جنگ شناختی نامیده می‌شود کار می‌کند. تاکید بر اهمیت جنگ شناختی در نبردهای آتی و لزوم توجه و سرمایه‌گذاری در این حوزه در کنار بعد سخت و نبردهای معمول نظامی وجه شباهت پژوهش حاضر با این مقاله است.

هوشیار (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «تحلیل گفتمان اخبار در پایگاه‌های خبری بی بی سی فارسی و ایرنا به پوشش وقایع خاورمیانه و شمال آفریقا» می‌کوشد نسبت به سیاست‌های خبری این دو رسانه حقایقی را مطرح کند. تحلیل گفتمان با استفاده از رویکرد داده کاوی وندایک، روش بکاررفته در این پژوهش است. وجه تمایز پژوهش حاضر با پژوهش انجام شده در نوع نگاه به مسائل داخلی ایران است که در پژوهش هوشیار با توجه به سلسله حوادث مربوط به تحولات خاورمیانه در بازه زمانی مشخص، تمرکزی روی مسائل ایران وجود ندارد در حالیکه پژوهش حاضر به‌طور خاص حوادث بعد از مرگ مهسا امینی را در بازه‌ی زمانی مشخص در ایران بررسی می‌کند.

جووانی (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان «علوم شناختی در جنگ شناختی» در ابتدا رایج‌ترین مباحث نظری و تخصصی در حوزه‌ی علوم شناختی را ارائه می‌دهد

³ -JOSH BAUGHMAN and PETER W. SINGER

⁴ -China Gears Up for Cognitive Warfare

و سپس مواردی از کاربردهای این علوم در جنگ شناختی امروزی ارائه می‌دهد و پس از معرفی اجمالی علوم شناختی و حوزه‌های مرتبط، به‌طور خلاصه به برخی از کاربردهای فرهنگی و اجتماعی آن در جنگ شناختی می‌پردازد. پژوهش حاضر به دنبال شناخت مؤلفه‌های جنگ شناختی خبرگزاری ایران اینترنت‌شنال در بازه‌ی زمانی مشخص است که به نوعی جنگ روایت‌ها را رهبری می‌کنند و شناخت مؤلفه‌های مورد استفاده آن‌ها شیوه‌های برتری در جنگ روایت‌ها و دست بالاتر داشتن در این عرصه را بازنمایی می‌کند. از این‌رو وجه تمایز پژوهش حاضر با جوانی در جزیی نگر بودن و مطالعه‌ی تخصصی و اکتشاف و استخراج مؤلفه‌های جنگ شناختی به روشی علمی و قابل استناد همچون روش داده‌کاوی وندایک است.

۲- چارچوب مفهومی

جنگ شناختی به‌عنوان پدیده‌ای نوین در علوم استراتژیک، محصول نگاهی جامع به جنگ‌هایی است که متشکل از تلاش‌های هوشمندانه، نظارتی و شناسایی، جنگ الکترونیکی، عملیات روانشناختی و عملیات سایبری است که در مجموع مزیت کنترل جریان اطلاعات را افزایش می‌دهد. تعریف جنگ شناختی در آن زمان که توسط استراتژیست‌ها بکار برده شد با تعریف کنونی متفاوت بود. با این حال، درک معاصر از این مفهوم بیشتر بر این متمرکز است که با تأثیرگذاری بر جمعیت عمومی و با حمله به مغز انسان، دشمن را از درون نابود کند (Burda, 2023:3) ماهیت جنگ شناختی در هنر فریب دادن ذهن یا القای شک و تردید در چیزی است که آن را به‌عنوان دانش درک می‌کند. در دنیای امروز، جنگ شناختی تکنیک‌های سایبری، اطلاعاتی، روانی و مهندسی اجتماعی را برای رسیدن به اهداف خود ترکیب می‌کند. جنگ شناختی با استفاده از اینترنت و سکوهای رسانه‌های اجتماعی، به‌طور استراتژیک افراد با نفوذ، گروه‌های خاص و بخش‌های بزرگی از جامعه را هدف قرار می‌دهد (Vozmitel, 2022).

اهداف جنگ شناختی تحول در نحوه نگرش انسان به محیط پیرامون است و زمینه را برای انجام کاری خاص که به گستردگی کل کشور و تمام افراد جامعه اعم از نیروهای نظامی، غیرنظامی و حتی زنان و کودکان آن جامعه می‌باشد مهیا می‌سازد؛ در میدان نبرد شناختی، هر انسانی به یک سلاح تبدیل می‌شود. (Aydemir, 2022:2060).

اهداف اصلی دشمن در جنگ شناختی از بین رفتن اعتماد جامعه نسبت به حاکمیت، نابودکردن نیروهای اجتماعی و سرمایه‌های کاری کشور رقیب است. روش عمل در نبرد شناختی مشروعیت زدایی، اعتبارزدایی، اعتمادزدایی، قداست‌زدایی، ناامیدسازی و ناکارآمدنمایی است، که در نهایت دشمن امیدوار است سبب‌روگردانی اجتماعی و از بین رفتن سرمایه اجتماعی و نیروهای مردمی کشور شود. از حیث هدف شناسی، جنگ شناختی می‌تواند اهداف مختلفی را دنبال کند. در جنگ شناختی از ابزار تبلیغات، جوسازی یا پروپاگاندا و رسانه‌ها برای پیشبرد اهداف خود استفاده می‌کنند. پروپاگاندا عبارت است از انتقال ارتباطات، اطلاعات و پیام‌ها به منظور ایجاد تغییر در آگاهی یا ناخودآگاه جامعه هدف. پروپاگاندا این اجازه را می‌دهد تا بدون اینکه جامعه هدف از پروپاگاندا آگاه باشند بر اهداف تأثیر بگذارد و از همین اهداف به عنوان سلاح برای رسیدن به دیگران استفاده کند. جنگ شناختی از تکنیک‌های اطلاعات نادرست و تبلیغاتی با هدف فرسودگی روان‌شناختی گیرنده‌های اطلاعات تغذیه می‌کند: بنابراین پروپاگاندا و رسانه می‌توانند ابزارهای جنگ شناختی باشند (Morelle, 2023:3).

۲-۱ رسانه و جنگ شناختی

رسانه‌های جمعی از قدرت تأثیرگذاری و اقناع بخشی مخاطبان برخوردارند و از این رو، یکی از کارکردهای اساسی آنها در سازندگی افکار عمومی است. اما همین قدرت نمادین و اقناعی در شرایط خاصی از سوی صاحبان قدرت در نظام بین‌المللی (امپریالیسم رسانه‌ای) مورد سوء استفاده قرار می‌گیرد. در چنین شرایطی رسانه‌ها به عنوان ابزار نظام سلطه با دستکاری در نمادها و واقعیت‌ها و ایجاد تحریف در اخبار و گزارش‌ها به دنبال تغییر اذهان و افکار عمومی در چارچوب منافع نظام سلطه برمی‌آیند. اقداماتی که در جنگ شناختی و حوزه رسانه در سطح راهبردی انجام می‌شود شامل تسلط بر قدرت جهانی با رسانه، ایجاد ظرفیت جدید در اقتدار جهان و تسلط بر ذهن و مغز در اقصی نقاط دنیا و نظام‌های جهان بوده و قصد به انحلال کشاندن کشورهای هدف را دارند. رسانه‌ها همچون آینه برای انعکاس واقعیت عمل نمی‌کنند، بلکه برساخت اجتماعی واقعیت تأثیر می‌گذارند. براین اساس، بازنمایی، ساخت رسانه‌ای و زیبایی واقعیت است. بازنمایی نه انعکاس و بازتاب معنای پلیده‌ها در جهان خارج بلکه تولید و ساخت معنا براساس چارچوب‌های مفهومی و گفتمانی است. (Krawczyk, 2022:195)

تغییر نگرش در جامعه، اختلال و خطا در دستگاه محاسباتی تصمیم‌گیران، اثر بخش کردن جنگ شناختی از طریق رسانه، ایجاد شکاف و گسست عاطفی - ادراکی بین طیف‌های مختلف جامعه و نخبگان با حاکمیت و زوال سرمایه اجتماعی، از کارویژه‌های جنگ شناختی با استفاده از رسانه، در عصر ما به شمار می‌آید. با ظهور شبکه‌های جی ۵^۵ و اینترنت پیشرفته، دنیای فیزیکی و دیجیتال با هم ادغام می‌شوند و امکان بهره‌برداری و دستکاری داده‌ها افزایش می‌یابد. حملات در حوزه سایبری ممکن است اطلاعات ارزشمندی را در اختیار دشمنان قرار دهد که می‌تواند برای ایجاد تأثیرات شناختی از بی‌اعتبار کردن کشورها، سازمان‌ها یا پرسنل کلیدی گرفته تا کاهش اعتماد به نهادهای دموکراتیک یا سیستم‌های رایانه‌ای استفاده شود-3(Masakowski,2022:7)

۲-۲ رسانه ایران اینترنت‌شنال

ایران اینترنت‌شنال یک شبکه تلویزیونی ماهواره ای، کانال رادیویی و وب سایت خبری فارسی زبان مستقر در لندن است که از روز پنجشنبه ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۶ از ساعت ۷ شب (به وقت تهران)، در آستانه انتخابات ریاست جمهوری ایران، پخش برنامه‌های خود را به صورت زنده آغاز کرد. ایران اینترنت‌شنال از گفتمان‌هایی برانگیزنده برای بازنمایی هنر خود از حوادث و رویدادها و فنون خبری متفاوتی استفاده می‌کند که در همین قدرت گفتمانی، این رسانه به پایگاه خبری مرجع بدل شده است. رسانه‌ی ایران اینترنت‌شنال در حادثه مرگ مهسا امینی با عناوینی همچون آزادی، حجاب اجباری، حقوق بشر، لیبرالیسم، نبود شفافیت‌سازی و عدالت، سعی در تضعیف گفتمان آزادی کشور داشته است. در گفتمان این رسانه دال مرکزی مشکوک بودن درگذشت مهسا امینی، با سایر عناصر گفتمانی مانند حجاب اجباری، خشونت پلیس، نبود آزادی و عدالت و نارضایتی عموم مردم برجسته‌سازی شده است. در گفتمان این رسانه پایه‌های جمهوری اسلامی سست است و کشور در عرصه بین‌المللی و منطقه‌ای در پی حادثه مهسا امینی و حوادث بعد از آن بشدت منزوی شده است (گنجی، ۱۴۰۱:۹۱)

ایران اینترنت‌شنال در بازنمایی و فرا واقعیت‌سازی از صحنه اتفاقات بعد از فوت مهسا امینی تأکید و تمرکز ویژه‌ای بر ارزش خبری "درگیری، تضاد و برخورد کرده تا "انگاره‌ای" کاملاً منفی از این موضوع ارائه دهد. به عبارت دیگر، ایران

اینترنشنال از این رهگذر به دنبال ارائه تصویری فراواقعی و بازنمایی شده از صحنه سیاسی ایران و القای «بحران»، «آشوب»، «بی‌ثباتی سیاسی»، «تشدید نافرمانی مدنی» به مخاطبان انبوه خود در داخل کشور و محیط بین‌المللی برآمده است. هدف رسانه ایران اینترنشنال در جنگ شناختی علیه ایران این بود که ادراک را از افراد بگیرند، بدون اینکه خود وارد میدان شوند؛ ایران اینترنشنال با بکارگیری تکنیک‌های متنوع عملیات روانی و رسانه‌ای و بمباران خبری بی‌امان ۲۴ ساعته و انتشار محتوای تحریک‌آمیز که موجب گرفتاری افکار عمومی خصوصاً برخی نخبگان در آلودگی اطلاعاتی شد، موجب شدند تا در هفته نخست اعتراضات بخش قابل توجهی از نخبگان گرفتار «ماریپیچ سکوت» شده و توان مواجهه هوشمندانه با شرایط شکل گرفته در کشور را نداشته باشند لذا در ناآرامی‌های سال ۱۴۰۱ بیش از هر زمانی خطر جنگ شناختی و تبعات امنیتی آن در کشور احساس شد.

۳- روش پژوهش

در این پژوهش روش تحلیل گفتمان انتقادی برای تحلیل خبرهای سایت خبری ایران اینترنشنال در بازه‌ی زمانی هفته پایانی شهریور ۱۴۰۱ همزمان با وقوع حادثه مربوط به مرحومه مهسا امینی و شروع ناآرامی‌ها در ایران تا پایان دی ماه ۱۴۰۱ به کار گرفته شده است. در این روش که تفسیری‌ترین شیوه‌ی تحلیل متن است پس از گذر از لایه‌های زبانی و محتوای متن در لایه‌ی نهایی به تفسیر و به عبارتی دستیابی به مقصود و هدف نهایی نویسنده پرداخته می‌شود. در واقع ایدئولوژی غالب و پنهان در متن یا همان نظام گفتمانی غالب کشف می‌شود. رویکرد گفتمان‌کاوی مورد نظر در این پژوهش رویکرد گفتمان‌کاوی «وندایک» خواهد بود.

این روش به ما کمک می‌کند تا از طریق تحلیل ابعاد زبان شناختی متن، تولیدات معناشناختی آن را مورد آزمون قرار دهیم. تحلیل گفتمان انتقادی، توجه خاصی به ساختارهای اجتماعی مرتبط - که روابط قدرت را تولید و تقویت کرده، یا تغییر می‌دهند و به چالش می‌کشند، دارد. بیشتر قضاوت‌هایی که در تحلیل گفتمان انتقادی انجام می‌شود، با ارزش‌ها و نظرها سروکار دارند تا با واقعیت‌ها.

فرکلاف در تحلیل رویکرد گفتمان انتقادی خود، ایدئولوژی را ساخت‌های معنایی می‌داند که در تولید، بازتولید و تغییر روابط نابرابر قدرت، نقش دارند.

بدین ترتیب، ایدئولوژی، به واسطه معنا، با گفتمان و زبان - که ابزار تولید معنا هستند - پیوند می‌خورد (سلطانی، ۱۳۸۷: ۷۰)

شناخت گفتمان‌های رسانه‌ای به مثابه ابزارهای ایدئولوژیکی که می‌توانند در شکل‌دهی به باورها و نگرش‌های مخاطبان در مورد رویدادهای خبری تأثیرگذار باشند، همواره به‌عنوان یک دغدغه اساسی برای سیاستگذاران رسانه‌ای و همین‌طور سیستم‌های حکومتی مطرح بوده است. شناخت خوانش مخاطبان از رویدادهای خبری و بررسی عوامل مؤثر در این خوانش می‌تواند به شناخت فضای فکری مخاطبان و درک بهتر عملکرد و تأثیر رسانه‌ها بیانجامد. (قاسمی، ۱۳۹۵: ۶۹)

با توجه به رهیافت تحلیل گفتمان وندایک، فرم ویژه‌ای برای ثبت و استخراج اطلاعات از متن خبرهای انتخاب شده در نظر گرفته شد. این فرم حاوی هشت کار ویژه است. این کارویژه‌ها که از طریق آن‌ها می‌توان نظام گفتمانی حاکم بر خبرها همچون شناسایی مقولات متنی و درون متنی متون خبری را به دست آورد، عبارتند از سبک واژگان (مثبت و منفی)، افراد و نهادهای مطرح شده در متن (مثبت و منفی)، قطب بندی یا غیرسازی، استنادها، پیش فرض‌ها، تلقین و تداعی‌ها، و گزاره‌های اساسی متن‌های خبری. وندایک، حتی روشن‌ترین مسائل را دارای یک محتوای معناشناختی می‌داند. از همین رو با توجه به نظریات وی الگوی عملیاتی یا به عبارتی، مقوله‌ها جهت تحلیل متن و گفتمان به شرح زیر است:

۳-۱- واژگان

به لحاظ سنتی شناخته‌شده‌ترین راه مطالعه ایدئولوژی و زبان، تحلیل اقلام واژگانی است. کلمات ممکن است طوری انتخاب شوند که عموماً ارزش‌ها و هنجارهایی داشته باشند و بنابراین ممکن است برای بیان یک قضاوت ارزشی (مثلاً تروریست یا نژادپرست) به کار روند؛ در واقع واژگانی که یک گوینده یا نویسنده به کار می‌برد، دقیقاً با قدرت، موقعیت سیاسی، اجتماعی و حتی اخلاقی او یا به عبارت دقیق‌تر با وزن اجتماعی و سیاسی او سنجیده می‌شود. اینکه واژگان اصلی متن کدام‌اند و موضوع یا مفهوم موردنظر را مثبت یا منفی توصیف کرده‌اند، معرف گفتمان حاکم در مورد عملیات روانی و تبلیغاتی است که در متون خبری اعمال شده است. این مقوله می‌تواند محقق را در تحلیل واقع‌بینانه‌ی متن و زمینه‌های بافتاری متن مدد رساند. (هوشیار، ۱۳۹۹: ۱۴۳)

۲-۳ افراد و نهادهای مطرح شده در متن

براساس این مقوله، می‌توان پی برد که افراد و نهادهایی که در خبرها نام برده شده‌اند، به صورت مثبت مطرح شده یا در جایگاه منفی قرار گرفته‌اند. این مقوله یا کارویژه حاوی داوری متن و کنشگر آن در مورد افراد و نهادهای ذکر شده در متن خبر است و در نهایت، به تحلیل مرزبندی های متن یاری می‌رسانند. (ممرآبادی، ۱۳۹۸: ۴۴)

۳-۳ قطب بندی یا غیرسازی (ارزشهای متناسب به «خود» و «دیگری»)

این کارویژه دارای دو زیرمقوله‌ی مشخص است؛ نحوه‌ی توصیف و معرفی «خود» یا ارزش‌های متناسب به «خود» و نیز توصیف و معرفی «دیگری» یا ارزش‌های متناسب به «دیگری» در متن خبر. بسیاری از ایدئولوژی‌ها حامل و باز تولیدکننده‌ی مناقشه، سلطه و نابرابری هستند. این مناقشه می‌تواند شامل هرگونه‌ای از منافع (نوعاً منابع نمادین یا مادی) باشد و ویژگی‌های آن به صورت قطبی سازمان یابد که این کار با بازنمایی «ما» در برابر «آنها» انجام می‌شود. این قطبی‌سازی که همان ارائه‌ی مثبت خود و ارائه‌ی منفی دیگران است، در بیشتر گفتمان‌های ایدئولوژیک وجود دارد. از آنجاکه ایدئولوژی‌ها شامل ارزش‌ها می‌شوند، معمولاً در شکل عقاید و نظرهای ارزیابانه ظاهر می‌شوند.

۴-۳ استناد یا ذکر شواهد در متن

اینکه متن به کدام منابع مورد پذیرش از سوی دیگران برای اثبات یا تأیید گفته‌های خود استناد می‌کند، می‌تواند در قابل قبول یا غیر قابل قبول جلوه دادن استدلال‌ها مؤثر باشد. شناخت و بررسی استنادها یا شواهد در متن خبر می‌تواند در تحلیل اینکه خبر بر آن است با چه ادله و ارزیابی مثبت و منفی‌ای واقعیتی را به ذهن مخاطبان خود منتقل کند، حائز اهمیت است. استفاده از نقل قولها، منابع، کارشناسان، مسئولان و رهبران، نمونه‌هایی از این مؤلفه هستند.

۵-۳ پیش فرضها

افکار قالبی و پیشداوری‌ها، زیرساخت استدلال و استنتاج نویسنده یا گوینده را شکل می‌دهد. بنابراین، شناخت پیش فرضها، تحلیلگر را قادر می‌سازد به لایه‌های زیرین یا اهداف واقعی صاحب اثر پی ببرد. به‌طورکلی پیش فرضها

شامل مفروضاتی است که فهم ارتباط میان قضایا و موضوع متن، مشروط به آنهاست. ورمن فرکلاف معتقد است که پیش فرضها از ویژگیها و خصوصیات یک متن نیستند بلکه بخشی از تفسیر تولیدکنندگان متن از بافت بینامتنی هستند. بسیاری از ویژگیهای صوری متن به این پیش فرضها اشاره دارد.

۶-۳ دلالت‌های ضمنی متن (تلقین و تداعی).

اطلاعات و مضامین نهفته در یک متن صریحا بیان نمی‌شود، بلکه غالباً حالت ضمنی و تلویحی دارد. واژگان، بندها، گزاره‌ها، عبارات و جملات یک متن ممکن است بر مفاهیم و گزاره‌هایی دلالت داشته باشند که می‌توان از طریق شناخت اجتماعی و یا دانش زمینه‌ای و اجتماعی مشترک به آنها پی برد. در بسیاری از مواقع، ناگفته‌ها و نانوشته‌های یک متن در تحلیل گفتمان از طریق معانی ضمنی و دلالت آنها که غالباً دارای بار ایدئولوژیک است، به دست می‌آید. در مرحله‌ی تحلیل و تفسیر متن، شناخت مفاهیم و دلالت‌های ضمنی به محقق کمک می‌کند در تحلیل خود به این مطلب برسد که در فلان گزاره چه معانی غیرصریح و غیرآشکاری وجود داشته است؛ این که کنشگر متن از به کار بردن چنین معانی‌ای چه نیتی داشته و کاربرد آنها چه معانی یا دلالت‌هایی را در پی دارد (هوشیار، ۱۳۹۹: ۱۴۳).

۷-۳ مؤلفه‌های اجماع و توافق در متن

این مؤلفه‌ها شامل گزاره‌ها، مفاهیم و استعاره‌هایی هستند که متن از طریق آنها درصدد ایجاد توافق و اجماع در مخاطبان برمی‌آید. برخی از این تعبیر ممکن است صادقانه به کار گرفته شوند و پاره‌ای دیگر، صرفاً در خدمت مشروعیت‌سازی و ساکت کردن مخالفان و از میدان بیرون کردن گفتمان رقیب باشند. ون دایک برای توضیح این مقوله می‌گوید به‌عنوان مثال، دول غربی از طریق اطلاع‌رسانی، شهروندان خود را از عواقب نامطلوب و ناخوشایند مهاجرت آگاه می‌کنند. بدین ترتیب، نگرش شهروندان کشورهای غربی نسبت به مهاجرت از این مسأله تأثیر می‌پذیرد. این نگرش‌ها می‌توانند نیات و انگیزه‌های مردم را برای عمل در جهت موردنظر دولت تحت تأثیر قرار دهند تا یک ناخشنودی دسته‌جمعی علیه مهاجرت ایجاد شود. بدین ترتیب، دولتمردان به پشتوانه‌ی پشتیبانی عمومی، می‌توانند حمایت خود را از سیاست‌های آزادمنشانه درباره‌ی مهاجرت بردارند (فرقانی: ۱۳۸۲).

۸-۳ گزاره های اساسی متن

مفهوم معناشناختی مهمی که در توصیف معنایی به کار می‌رود، گزاره است. گزاره را تقریباً می‌توان ساختار مفهومی یک بند تعریف نمود. گزاره‌ها عبارات یا جمله‌هایی هستند که معنای اساسی متن بر آنها تکیه دارد و ممکن است مدت‌ها پس از مطالعه‌ی متن در خاطر خواننده یا مخاطب باقی بمانند. در واقع، یک متن از گسترش و بسط گزاره‌های اصلی آن به دست می‌آید. گزاره‌ها، پیام اصلی متن را در خود دارند (نوری ممرآبادی، ۱۳۹۸: ۴۵)

در این مقاله پس از بررسی سایت خبرگزاری ایران اینترنت‌نشال و استخراج اخبار مربوط به حوادث بعد از فوت مهسا امینی (از شهریور ۱۴۰۱ تا دی ماه ۱۴۰۱)، گزاره‌های اساسی و ساختار مفهومی متن اخبار خبرگزاری مورد مطالعه پژوهش حاضر را استخراج نمود و بعد از واکاوی این گزاره‌ها به معنای بنیادی متن پی برده می‌شود.

نمونه مورد بررسی

در این پژوهش به عنوان یک پژوهش کیفی، متون اخباری انتخاب شده است که به خوبی بیانگر موضع رسانه نسبت به مسئله مورد بررسی باشد از همین رو روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شده است و نمونه‌های مورد استفاده ما در این تحقیق شامل اخبار منتشر شده در ارتباط با موضوع است که در وبسایت ایران اینترنت‌نشال ۱۰ متن خبر انتخاب شده است (جدول ۱ و ۲).

۴- تحلیل مقوله‌های گفتمانی ایران اینترنت‌نشال

۴-۱ واژگان مثبت

نظام واژگان مثبت متون اخبار منتشره ایران اینترنت‌نشال در ماجرای بعد از فوت مهسا امینی که باتعابیری همچون: اعتراض‌های عمومی، عدالت، عفو بین الملل، پیگیری واقعه، زنان آزادیخواه، انجمن جان باختگان، اشاره داشت. از سبک واژگان مثبتی چون: مقاومت مردم، تجمعات زنان، برداشتن روسری به نشانه اعتراض، بازنمایی شعار زن، زندگی، آزادی استفاده شده است. در بخشی دیگر از متون اخبار ایران اینترنت‌نشال می‌توان به: فراخوان عمومی، تظاهرات ضد حکومت، خیزش سراسری ایرانیان، اعتراض مسالمت‌آمیز به خشونت علیه زنان. همچنین میتوان به بیانیه مشترک، حسن همجواری، دموکراسی خواهی،

آزادی اشاره داشت که درصدد است تصویر منفی از سیستم سیاسی ایران نشان دهد.

۲-۴ واژگان منفی

نظام واژگان منفی بکار رفته در اخبار ایران اینترنت‌شنال در حوادث بعد از فوت مهسا امینی می‌توان به واژگان منفی: گشت ارشاد، ضرب و شتم، پلیس امنیت اخلاقی، شکنجه، بدرفتاری، جو امنیتی، گاز اشک‌آور، اسارت. و یا سبک واژگان منفی چون: فوت مهسا امینی، سرکوب شدید و خونین معترضان استفاده شده است. همچنین از سیاست‌های پرهزینه، اپوزیسیون زیرزمینی، سرکوب اعتراضات بعنوان واژگان منفی اشاره شده است که این واژگان منفی درصدد است دستگاه امنیتی ایران را دستگاهی که بدنبال شکنجه و ارباب است، معرفی نماید.

۳-۴ افراد و نهادهای مطرح شده در متن

نحوه استفاده از افراد و نهادها مطرح شده در متون اخبار ایران اینترنت‌شنال نشان می‌دهد که ایران اینترنت‌شنال در متون اخبار از خانواده‌ی مهسا امینی، دایی مهسا، عفو بین الملل، ترانه علیدوستی، علی دایی، فاطمه معتمدآریا، حامد اسماعیلیون، رضا پهلوی. و از: سازمان حقوق بشر ایران، منابع ایران اینترنت‌شنال، خبرگزاری فرانسه، در متون خبری ایران اینترنت‌شنال استفاده شده است. همچنین از زنان ایرانی، سازمان‌های حقوق‌بشری. مجاهدین خلق، در متون اخبار ند پرایس: سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، بعنوان افراد مثبت نام برده است.

۴-۴ قطب بندی یا غیرسازی (ارزشهای منتسب به «خود» و «دیگری»)

در خودی‌سازی‌ها، متون اخبار ایران اینترنت‌شنال در ماجرای بعد از فوت مهسا امینی، می‌توان به: در متن از کشف حقیقت بعنوان ارزش‌های منتسب بخود یاد شده است. از ارزش‌هایی چون تلاش برای کتمان و پنهان‌سازی حقیقت (حاکمیت)، بعنوان ارزش‌هایی منتسب به غیرخودی یاد شده. زن ستیزی و دروغگو بودن حکومت ج.ا.ا بعنوان ارزش‌هایی منفی که منتسب به دیگرریست یاد شده است. همچنین ایران اینترنت‌شنال به دنبال افشای حقیقت را بعنوان ارزش‌هایی مثبت قرار داده و این ارزش‌ها را بخود منتسب قرار داده است. از جمهوری اسلامی و رسانه‌های وابسته به آن دروغگو و کتمان‌کننده حقیقت بعنوان ارزش‌هایی منفی که منتسب بدیگری می‌داند، تداعی نموده است.

۴-۵- استناد یا ذکر شواهد در متن

متن اخبار منتشر شده از ایران اینترنشنال در حوادث بعد از فوت مهسا امینی در بازه زمانی شهریور تا دی ماه ۱۴۰۱، از استناداتی چون: صحبت‌های دایمی مهسا، پزشک ناشناس، تصاویر دوربین‌های مداربسته پخش شده در صدا و سیما، اعتماد آنلاین، گزارش پزشکی قانونی. یا از منابع ایران اینترنشنال- ویدئوهای شبکه‌های اجتماعی، در متون خبری ایران اینترنشنال استفاده شده است. سازمان حقوق بشری هه نگاو-باب منندز سناتور دموکرات- رابرت مالی مسئول میز ایران در وزارت خارجه امریکا- امانوئل مکرون رئیس جمهور فرانسه- ندپرایس سخنگوی وزارت خارجه امریکا- هلنا نیومن عضو پارلمان اروپا بعنوان منابع و تو خود یاد کرده است. از فارین پالیسی- واشنگتن پست- نیویورک تایمز، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا- عکس‌های سی تی اسکن مهسا امینی منتشر شده توسط یک گروه هکری، صحبت‌های احمد وحیدی، اطلاعیه پلیس ایران. عکس‌های پزشکی و پلیس تهران بعنوان مستندات متقن مورد استفاده قرار گرفته است. شبکه حقوق بشر کردستان- استنادات از ایران اینترنشنال، حقوق بشریست، بعنوان استنادات در تایید متون خود یاد کرده است.

۴-۶- گزاره‌های اساسی متن

گزاره‌های اساسی متن در متون خبری ایران اینترنشنال در حوادث بعد از فوت مهسا امینی در بازه زمانی شهریور تا دی ماه ۱۴۰۱ شامل: «اما مهسا امینی تنها نمونه از بدرفتاری، اعمال خشونت و ضرب و جرح ماموران گشت ارشاد با زنان و دختران نیست». یا می‌توان به: «از گسترش اعتراضات در شهرهای مختلف ایران با وجود قطعی اینترنت و عزم پلیس و نیروهای امنیتی برای سرکوب و مقابله با هر نوع حرکت اعتراضی»، در متون خبری ایران اینترنشنال استفاده شده است. پوشش اخبار مربوط به گسترش اعتراضات در خارج از کشور، استفاده شده است. میتوان به این گزاره: «ایران ماه‌هاست که در خیزش انقلابی به سر می‌برد و طی هفته‌های گذشته نیز تظاهرات خیابانی بزرگی در چین رخ داد». یا این گزاره که: روی قبر مهسا امینی: مهسا جان تو نمی‌میری بلکه نامت یک رمز می‌شود. گزاره‌های دیگر چون: اعلام حمایت‌های جهانی از اعتراضات ایران حمایت جو بایدن از حرکت اعتراضی مردم ایران. مردم معترض شهرهای بزرگ و کوچک ایران به تظاهرات ادامه می‌دهند، استفاده نموده است.

۴-۷ پیش فرضها

عمده پیش فرض‌های متون ایران اینترنت‌شنال در حمایت از معترضان و تظاهرات‌کنندگان و در ضدیت با نظام جمهوری اسلامی ایران و مسئولان است. این پیش فرض‌ها عبارت‌اند از: سابقه داربودن برخورد خشونت آمیز پلیس ایران با مردم. تلاش صداوسیما برای پنهان کردن حقایق ماجرا. مرگ خانم مهسا امینی بر اثر آسیب‌های وارده به هنگام بازداشت. و یا پیش فرض‌هایی چون: « زنان به‌طور مسالمت‌آمیز به خشونت علیه زنان و «انکار آزادی‌های اساسی‌شان» اعتراض می‌کنند». «اعتراضات ایران خودجوش بوده و از مرزهای قومی و جغرافیایی فراتر رفته». «مردم معترض شهرهای بزرگ و کوچک ایران با وجود افزایش تعداد جان باختگان و مجروحان، به تظاهرات خود ادامه داده و برخی نهادهای حکومتی را محاصره کردند» اوضاع و شرایط در ایران شکننده است.

۴-۸ دلالت‌ها و تلقین

در متون؛ مقایسه گزاره‌ها به راحتی القا می‌کند که حکومت و رسانه‌های وابسته، به دنبال کتمان حقیقت و در واقع دروغ‌گویی‌اند. مهم‌ترین دلالت‌ها و تلقین‌های متون اخبار ایران اینترنت‌شنال در ماجرای بعد از فوت مهسا امینی شامل: «ماموران امنیتی گروهی از افراد را مقابل بیمارستان بازداشت کرده‌اند». شکنجه و سایر بدرفتاری‌ها در بازداشتگاه، باید مورد تحقیقات جنایی قرار گیرد. زنان بسیاری در شبکه‌های اجتماعی دست به روایت تجربه‌های مشابه‌شان در برخوردهای خشن ماموران پلیس و گشت ارشاد زدند؛ از ضرب و جرح تا انواع بدرفتاری. از تلقین‌هایی چون: اینترنت همراه و خانگی در بخش‌هایی از تهران و برخی دیگر از نقاط کشور به شکل کلی قطع شده است.

متون می‌کوشند اینگونه تداعی کنند که: مرگ مهسا امینی باعث شکل‌گیری موج اعتراضات و حوادث بعد از آن باعث گردیده تمامی دستگاه‌های سیاسی و امنیتی در تلاش برای سرکوب نه تنها مردم عادی، بلکه درصدد سرکوب چهره‌های سرشناس و بازیگران باشند.

۴-۹ مولفه‌های اجماع و توافق

بررسی مولفه‌های گفتمان‌کاوی در متن ارائه شده نشان می‌دهد که متون خبر می‌کوشند با برجسته‌سازی و اغراق در فوت مهسا امینی و ایجاد جو امنیتی، بر هیجان مسئله بیافزایند و فوت مهسا امینی را به ابزاری برای تحریک افکار

عمومی، تبدیل کند. متون با کنار هم قرار دادن مولفه‌هایی که منجر به فوت مهسا امینی شد (رفتار پلیس)، برخورد پلیس با خانواده خانم امینی، اعتراض بازیگران و ورزشکاران، ناکارآمدی سیستم سیاسی و عدم پاسخ‌دهی به خواست مردم را بزرگ جلوه دهد تا به تهییج اذهان عمومی بپردازد.

بعلاوه با بررسی مولفه‌های گفتمان کاوی در متون خبرگزاری ایران اینترنشنال می‌توان پی برد که: استفاده از نهادهای حقیقی و حقوقی موجود در متن خبر و نوع ادبیات واژگانی که برگزیده است، جدیت نهادهای حقوق بشری و دولت مردان سایر کشورها را در حمایت از اعتراضات بعد از فوت مهسا امینی را نشان دهد. متون با کنار هم قرار دادن سخنان دولتمردان قدرت‌های بزرگ سیستم بین‌المللی و تهدیدی‌هایی که علیه ایران اعلام نمودند، همکاری و همراهی این کشورهای را در جهت برخورد با ایران نشان می‌دهند. همچنین متن کوشیده است، با انعکاس دیدگاه‌ها و افکار طیف‌های گوناگون، چشم‌انداز متنوع و متوازی از موضوعات مختلف ارائه دهد. ابتدا با دیدگاه و تحلیل تاریخی سعی کرده اعتراضات زنان به حجاب و مقاومت زنان را از دیدگاه تاریخی بررسی کند و سپس با دیدگاه جامعه‌شناسانه این مسئله را با استفاده از جامعه‌شناسان و حقوقدانان بررسی نماید. همچنین این متون می‌کوشد با استفاده از سخنان مقامات بلندپایه آمریکایی، امریکا را حامی معترضان و مردم ایران نشان دهد.

نتیجه گیری

در تحلیل گفتمان مولفه‌های جنگ شناختی رسانه ایران اینترنت‌شنال در مورد حوادث بعد از فوت مهسا امینی، این رسانه از ترفندهای مختلفی بمنظور پیشبرد جنگ شناختی علیه جمهوری اسلامی ایران بهره برد. این رسانه با هدف ایجاد یأس و ناامیدی در مردم و مسئولین و به‌ویژه جوانان به آینده، ایجاد فضاسازی و پروپاگاندا از طریق رسانه با القای اینکه نظم سیاسی و اجتماعی با خیزش و اعتراضات مردمی از بین رفته است و ساختار سیستم سیاسی در حال از بین رفتن است و به‌طور کلی نظام و ساختار با انقلابی‌گری در تضاد است و لذا اصرار بر شعار و رفتار انقلابی انحراف و خطاست. همچنین با القای دلزدگی و ناامیدی مردم از ارزش‌های دینی و اینکه مردم از کارآمدی ارزش‌های دینی ناامید شده‌اند و ارزش‌های موردنظر نظام لیبرال دموکراسی غربی، هم کارآمدند و هم قابل تحقق القای این‌که نسل جوان کشور کاملاً از شعارهای ارزشی و اخلاق دینی روی‌گردان شده‌اند و حجاب نوعی اجبار بر مردم و تحمیلی بر آنان است. این رسانه در ماجرای بعد از فوت مهسا امینی، تلقین می‌کند که: انقلاب برای ایجاد ساختار و نظام بود، حال که ایجاد شده، دیگر نیازی به آن نیست. تفکر، روحیه و رفتار انقلابی را باید کنار گذاشت و با افکار نسل جدید و فرهنگ غرب سازگار بود و حجاب را از فرهنگ ایرانی-اسلامی، حذف نمود.

جدول ۱: تیترو تاریخ انتشار متن‌های انتخابی ایران اینترنت‌شنال فارسی

تاریخ انتشار خیر	عنوان خیر
جمعه ۲۵ شهریور ۱۴۰۱	مهسا امینی در اثر جراحات ناشی از ضرب و شتم گشت ارشاد درگذشت.
دوشنبه ۲۸ شهریور ۱۴۰۱	سی‌تی‌اسکن مهسا نشانگر شکستگی جمجمه، خونریزی و ادم مغزی است
پنجشنبه ۳۱ شهریور ۱۴۰۱	ادامه اعتراض‌ها علیه حکومت در ایران در روز پنج‌شنبه با وجود قطع گسترده اینترنت
شنبه ۲ مهر ۱۴۰۱	جمهوری اسلامی از رژیم‌های قبلی مصر و تونس در آستانه انقلاب شکننده‌تر است.
یکشنبه ۳ مهر ۱۴۰۱	ادامه اعتراضات مردم ایران؛ نیروهای امنیتی در بسیاری از صحنه‌ها ناچار به فرار شدند
دوشنبه ۴ مهر ۱۴۰۱	شعارنویسی گسترده و شعار دادن از پنجره‌ها و بام‌ها، عرصه جدید مبارزات مردم ایران
پنجشنبه ۲۱ مهر ۱۴۰۱	زنانی که به حجاب اجباری عادت نکردند.
پنجشنبه ۵ آبان ۱۴۰۱	چهلیم مهسا امینی؛ خیزش گسترده در شهرهای مختلف کشور و مقابله مردم با نیروهای حکومتی
سه شنبه ۲۲ آذر ۱۴۰۱	خیزش انقلابی در ایران، اعتراضات در چین و برگشتن بخت از پوتین؛ آمریکا چه باید بکند؟
چهارشنبه ۱۴ دی ۱۴۰۱	وزارت خارجه آمریکا: اعتراضات ایران از مرزهای قومی و جغرافیایی فراتر رفته است

- ۱- سلطانی، سیدعلی‌اصغر، (۱۳۸۷). تحلیل گفتمان سیاسی رسانه‌ها، فصلنامه علوم سیاسی، سال یازدهم، شماره ۴۲
- ۲- فرقانی (۱۳۸۲)، راه دراز گذار، تهران: نشر فرهنگ و اندیشه
- ۳- قاسمی، حسن، (۱۳۹۵)، مقایسه گفتمان سایت های واحد مرکزی خبر صداوسیما، بی.بی.سی فارسی و العربیه فارسی در پوشش اخبار داعش، فصلنامه علمی رسانه های دیداری و شنیداری
- ۴- گنجی، بهرخ، (۱۴۰۱)، تحلیل گفتمان اخبار ایران اینترنت‌نشال درباره اغتشاشات پاییز سال ۱۴۰۱، فصلنامه علوم خبری
- ۵- ممرآبادی، علی، (۱۳۹۸)، مقایسه گفتمان خبری بی.بی.سی فارسی و صدای آمریکا درباره پنجمین دوره انتخابات مجلس خبرگان رهبری
- ۶- هوشیار، مهدی، (۱۳۹۹)، شیوه پوشش اخبار تشکیل ائتلاف دریایی آمریکا در خلیج فارس و دریای عمان (تحلیل گفتمان اخبار سایت های ایران اینترنت‌نشال و دوپچه وله فارسی)، فصلنامه علوم خبری، دوره ۹ شماره ۳۳
- ۷- یاسمی، کلثوم، (۱۳۹۵)، تحلیل گفتمان انتقادی کتاب امریکن اینگلیش فایل با استفاده از مدل ون دایک، فصلنامه مطالعات فرهنگ-ارتباطات، سال دهم، شماره ۳۴

استناد:

نوحه اصفهانی، امید، گودرزی، مهناز، یزدانی زازرانی، محمدرضا. تجزیه و تحلیل جنگ شناختی ایران اینترنت‌نشال در حوادث بعد از فوت مهسا امینی (شهریور-دی ۱۴۰۱). فصلنامه تحولات سیاسی اجتماعی معاصر ایران 1404 ,

<http://doi.org/10.30510/pscci.2025.500947.1227>

- Aydemir, Emrah, (2022), Ukraine's cognitive warfare operations against Russia: operation, story and micro- mythology, AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi -۸
- Burda, Robin, (2023), Cognitive Warfare as Part of Society Never-Ending Battle for Minds, e Hague Centre for Strategic Studies -۹
- Krawczyk, Paulina,(2022), Russia's social-impact operations in the context of cognitive warfare in Ukraine in 2022, Faculty of National Security, War Studies Academy -۱۰
- Morelle, Marie,(2023), Towards a Definition of Cognitive Warfare, HAL Science, HAL Id: hal-04328461 <https://hal.science/hal-04328461> -۱۱
- Masakowski, Yvonne, (2022), Defence against 21 century cognitive warfare: consideration and implications of emerging advanced technologies, North Atlantic treaty organization, science and technology organization -۱۲
- Vozmitel, Ivan, (2022), Cognitive Warfare: a review, Journal of society and the state school of governance and politicsn, MGIMO universirt, Russia -۱۳